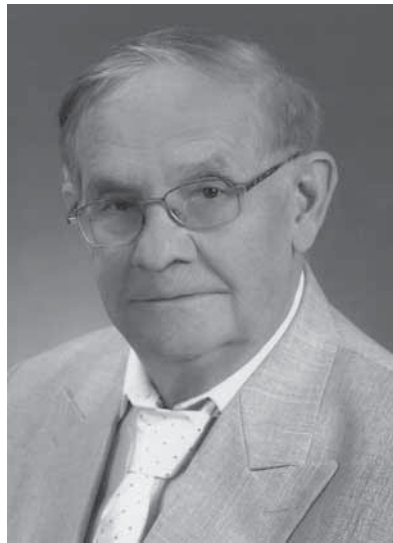

**ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ КОРОЛЮК
(ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

Ю. В. КОЗАЧЕНКО, Ю. С. МІШУРА І І. В. САМОЙЛЕНКО

19 серпня виповнилося 90 років видатному українському вченому в галузі теорії ймовірностей, математичної статистики та кібернетики академіку НАН України Володимирі Семеновичу Короліюку.

Народився В. С. Короліюк у Києві, тут одержав середню освіту. Перебуваючи на військовій службі, заочно закінчив перші два курси Харківського університету, а з 1947 р. продовжив навчання в Київському університеті ім. Т. Шевченка, який закінчив у 1950 році. Наукові інтереси майбутнього вченого формувались під впливом академіка Б. В. Гнеденка.

З 1954 р. він постійно працює в Інституті математики АН України спочатку молодшим науковим співробітником, з 1956 р. — старшим науковим співробітником, а з 1960 р. очолює відділ теорії ймовірностей та математичної статистики і продовжує дослідження граничних задач теорії ймовірностей. У 1963 р. захистив докторську дисертацію “Асимптотический анализ в граничных задачах случайных блужданий”. Із 1966 до 1988 р. В. С. Короліюк — заступник директора Інституту математики АН України. В 1967 р. обраний членом-кореспондентом, а в 1976 р. — академіком АН УРСР.

В. С. Короліюк — один з перших учених в Україні, хто оцінив теоретичне та прикладне значення напівмарківських процесів, привернув увагу своїх учнів до їх дослідження та застосування. Результати цих досліджень започаткували новий напрям — теорію асимптотичного фазового укрупнення та усереднення випадкових процесів і підсумовані в монографіях В. С. Короліюка та А. Ф. Турбіна. “Полумарковские процессы и их приложения” (1976 р.), “Математические основы фазового

укрупнення” (1978 р.) та методичному посібнику “Фазовое укрупнение сложных систем” (1978 р.). Другу з них перевидано англійською мовою.

У 80-х роках В. С. Королюк започаткував ще один новий напрямок — асимптотичний аналіз випадкових еволюцій. Результати досліджень з цього напрямку розвинено і підсумовано в монографіях “Стохастичні моделі систем” (1989 р.) та “Полумарковские случайные эволюции” (1992 р.) (у співавторстві з А. В. Свищуком), перевиданих англійською мовою.

Починаючи з 90-х років В. С. Королюк продовжує розвинення нових асимптотичних методів дослідження еволюційних систем з випадковими збуреннями. Багаторічна творча співпраця В.С.Королюка з професором Технологічного університету м. Комп'єн (Франція) N. Limnios'ом у дослідженні систем фазового укрупнення сприяла появі у 2005 р. (до 80-річчя ювіляра) монографії: V. S. Korolyuk, N. Limnios “Stochastic Systems in Merging Phase Space” World Scientific Publishers.

Математичний доробок В. С. Королюка охоплює 22 монографії і біля 20 підручників, більшість з яких перевидано іноземними мовами; близько 280 наукових статей, біля 50 науково-популярних статей та редакційних публікацій до видань енциклопедії кібернетики (рос. та укр. мовами), монографій, довідників та наукових збірників.

Плідну наукову роботу вчений поєднує з педагогічною діяльністю та науково-організаційною діяльністю. З 1954 р. він читає лекції з теорії програмування, теорії ймовірностей та математичної статистики в Київському університеті ім. Т. Шевченка на механіко-математичному факультеті. За його редакцією в 1978 р. вийшов у світ “Справочник по теории вероятностей и математической статистике”, який неодноразово перевидався різними мовами. У складі відомих спеціалістів він удостоєний Державної премії УРСР (1978 р.) за створення “Энциклопедии кибернетики”. Крім того, В. С. Королюк удостоєний премії ім. В.М.Глушкова (1988 р.) та М. М. Боголюбова (1995 р.). У 1998 р. йому присвоєно почесне звання “Заслуженный діяч науки і техніки України”. В 2002 р. В. С. Королюк удостоєний премії НАН України та медалі ім. М. В. Остроградського, а в 2003 р. — Державної премії України в галузі науки та техніки.

Під його керівництвом 43 учні захистили кандидатські дисертації, 14 — докторські.

У свої 90 років учений продовжує активну наукову, педагогічну й організаційну роботу, постійно живе у творчих пошуках і планах. Творчу діяльність поєднує з читанням лекцій і доповідей на різних міжнародних конференціях і в наукових центрах Італії, Іспанії, Голландії, Німеччини, Франції, Швейцарії та Швеції, бере активну участь у організації та проведенні міжнародних наукових конференцій. Він головний редактор журналу “Теорія ймовірностей та математична статистика”, член редколегії “Українського математичного журналу”, журналів “Кибернетика и системный анализ”, “Theory of Stochastic Processes” та інших наукових журналів.

В останні роки перед ювілеєм В. С. Королюк здійснив свою давню мрію: застосував методи розв'язання задачі сингулярного збурення до проблем великих відхилень для випадкових еволюцій.

Щиро вітаємо Володимира Семеновича з ювілеєм і зичимо йому міцного здоров'я, щастя, творчого натхнення та нових плідних успіхів на благо України.

ВИБРАНІ НЕДАВНІ ПУБЛІКАЦІЇ

1. V. S. Korolyuk, *Problem of large deviations for Markov random evolutions with independent increments in the scheme of asymptotically small diffusion*, Ukrainian Math. J. **62** (2010), no. 5, 739–747.
2. V. S. Koroliuk, *Markov random evolutions with independent increments in the scheme of asymptotically small diffusion*, Dopovidi NANU (2010). (Russian)

3. V. Koroliuk, *Principle of large deviations for random evolutions*, Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka (2011), no. 25, 4–6. (Russian)
4. Volodymyr S. Koroliuk, *Large deviation problems for Markov random evolution with independent increments in the scheme of asymptotically small diffusion*, Comm. Statist. Theory Methods **40** (2011), no. 19–20, 3385–3395.
5. Vladimir S. Koroliuk, *Random evolutions with locally independent increments on increasing time intervals*, Ukr. Mat. Visn. **8** (2011), no. 2, 220–240, 316; English transl. in J. Math. Sci. (N. Y.) **179** (2011), no. 2, 273–289.
6. V. S. Koroliuk, *Dynamic random evolutions on increasing time intervals*, Teor. Imovir. Mat. Stat. **85** (2011), 75–83; English transl. in Theory Probab. Math. Statist. **85** (2012), 83–91.
7. Vladimir S. Koroliuk, *Manca Raimondo, and D'Amico Guglielmo. Storage impulsive processes in the merging phase space*, Ukr. Mat. Visn. **10** (2013), №3, 333–342; English transl. in Journal of Mathematical Sciences (2013).
8. V. S. Koroliuk, R. Manca, and G. D'Amico, *Storage impulsive processes on increasing time intervals*, Teor. Imovir. Mat. Stat. **89** (2013), 64–74.
9. V. S. Koroliuk and I. V. Samoilenko, *Large deviations for random evolutions in the scheme of asymptotically small diffusion*, Modern Stochastics and Applications, Springer Optimization and its Applications, vol. 90, 2014, pp. 201–217.
10. V. S. Koroliuk and I. V. Samoilenko, *Large deviations for storage impulsive processes in the merging phase scheme*, Dopovidi NANU (2014), №7, 28–35. (Ukrainian)
11. Vladimir S. Koroliuk, Raimondo Manca, and Guglielmo D'Amico, *Stochastic impulsive processes on superposition of two renewal processes*, Ukr. Mat. Visn. **11** (2014), №3, 391–404.